10 มิ.ย. 2545

ความสัมพันธ์ระหว่าง การรับรู้สมรรถนะในการดูแล การได้รับความรู้และการสนับสนุนจากพยาบาล กับภาระการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง

ปิยรัตน์ ตวงสิน

อภินันทนาการ
จาก
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต(สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกพยาบาลสาธารณสุข
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ.2545

ISBN 974-04-1600-4

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

Copyright by Mahidol University

วพ
ป619ค
2545
ฉ.2

4036572 PHPH/M : สาขาวิชาเอก : พยาบาลสาธารณสุข ; วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์)
คำสำคัญ : การรับรู้สมรรถนะในการดูแล / การได้รับความรู้และการสนับสนุนจากพยาบาล / ภาระการดูแล / ผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง

ปิยรัตน์ ตวงสิน : ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สมรรถนะในการดูแล การได้รับความรู้และการสนับสนุนจากพยาบาล กับ ภาระการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง (THE RELATIONSHIPS AMONG CAREGIVING SELF EFFICACY , RECEIVING KNOWLEDGE AND SUPPORT FROM NURSES AND PERCEIVED CAREGIVING BURDEN IN CAREGIVERS OF PATIENTS WITH STROKE) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : สุนีย์ ละกำปั่น, กศ.ด.(การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร)., ประคอง อินทรสมบัติ, ค.ม.(การบริหารการพยาบาล). 130 หน้า ..ISBN 974-04-1600-4.

ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง เป็นผู้ที่มีภาวะพร่องในการดูแลตนเอง ผู้ดูแลจึงต้องรับภาระการดูแล โดยทดแทนในส่วนที่ผู้ป่วยไม่สามารถดูแลตนเองได้

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยายมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การรับรู้สมรรถนะในการดูแล การได้รับความรู้และการสนับสนุนจากพยาบาล กับ ภาระการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง กลุ่มตัวอย่างเป็นสมาชิกครอบครัวซึ่งรับผิดชอบหลักในการดูแลผู้ป่วย และเป็นผู้พาผู้ป่วยมารับการตรวจที่แผนกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลประสาทและโรงพยาบาลรามาธิบดี ระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงเดือนพฤศจิกายน 2544 เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนดจำนวน 105 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วยและผู้ดูแล แบบวัดภาระการดูแลของโอเบิร์ส(Oberst,1990) ซึ่งแปลและดัดแปลงโดยสายพิณ เกษมกิจวัฒนา แบบประเมินการรับรู้สมรรถนะในการดูแลของผู้ดูแล ซึ่งสร้างขึ้นตามแนวคิดเรื่องการรับรู้สมรรถนะของตนเองในทฤษฎีของแบนดูรา(Bandura,1977) และแบบวัดการได้รับความรู้และการสนับสนุนจากพยาบาล ซึ่งดัดแปลงมาจากแบบวัดของจริยา วิทยะศุภร

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีภาระการดูแลอยู่ในระดับปานกลางค่อนไปทางน้อย โดยกิจกรรมที่รับรู้ว่าเป็นภาระมากที่สุด คือ การจัดการเรื่องการเดินทางของผู้ป่วย รองลงมา คือ การจัดการกับอารมณ์ของผู้ป่วย ผู้ดูแลมีการรับรู้สมรรถนะในการดูแลอยู่ในระดับค่อนข้างดี และรับรู้ถึงคุณภาพของกิจกรรมการให้ความรู้และการสนับสนุนจากพยาบาลอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน พบว่า การรับรู้สมรรถนะในการดูแลของผู้ดูแลมีความสัมพันธ์ในทางลบกับภาระการดูแลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=-0.266, p<.006$) ส่วนการได้รับความรู้และการสนับสนุนจากพยาบาลไม่มีความสัมพันธ์กับภาระการดูแลที่ระดับนัยสำคัญ.05 ($r=0.035, p=0.72$) เมื่อวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์พบว่าการรับรู้สมรรถนะในการดูแล มีอิทธิพลโดยตรงต่อภาระการดูแล ($\beta= -0.338, p<.001$) ส่วนการได้รับความรู้และการสนับสนุนจากพยาบาล มีอิทธิพลโดยอ้อมต่อภาระการดูแล โดยผ่านทางการรับรู้สมรรถนะในการดูแล ($\beta= -0.11$) และการได้รับความรู้และการสนับสนุนจากพยาบาล มีอิทธิพลโดยตรงกับการรับรู้สมรรถนะในการดูแล ($\beta=0.411, p<.001$) จากผลการวิจัยที่ได้ พยาบาลควรจัดกิจกรรมให้ความรู้และสนับสนุนอย่างเหมาะสม เพื่อส่งเสริมให้ผู้ดูแลมีการรับรู้สมรรถนะในการดูแลผู้ป่วยมากขึ้น ซึ่งจะมีผลต่อการรับรู้ภาระการดูแลของผู้ดูแล

Copyright by Mahidol University

4036572 PHPH/M : MAJOR : PUBLIC HEALTH NURSING ; M.Sc.(PUBLIC HEALTH)
KEY WORDS : CAREGIVING SELF EFFICACY / RECEIVING KNOWLEDGE AND SUPPORT FROM NURSES / PERCEIVED CAREGIVING BURDEN / CAREGIVERS

PIYARAT TUANGSIN :THE RELATIONSHIPS AMONG CAREGIVING SELF EFFICACY , RECEIVING KNOWLEDGE AND SUPPORT FROM NURSES AND PERCEIVED CAREGIVING BURDEN IN CAREGIVERS OF PATIENTS WITH STROKE. THESIS ADVISORS: SUNEE LAGAMPAN, Ed.D (Res. & Curr.Dev.), PRAKONG INTARASOMBAT, M.Ed. (Nursing Administration). 130 p. ISBN974-04-1600-4

A patient with stroke has self care deficits ,so the caregiver has to take the responsibility as a self-care agency.The purpose of this descriptive study was to study the relationships among caregiving self efficacy, receiving knowledge and support from nurses and perceived caregiving burden in caregivers of patients with stroke.

Orem's nursing theory was used as the conceptual basis of this study. The purposive sample group consisted of 105 family members with the primary responsibilities of caring for patients and taking the patients for physical check ups at out -patient departments at Prasart Hospital and Ramathibodi Hospital, between May and November, 2001.The instruments for data collection consisted of demographic characteristics of patients and caregivers, the Oberst's (1990) Caregiving Burden Scale , Caregiving Self Efficacy Scale, and knowledge and support receiving from nurses scale.

Results show that the subjects had perceived caregiving burden at a moderate level. Activity perceived as the heaviest burden was the arrangement of patient's traveling, and managing patient's emotions. Caregivers had caregiving self efficacy at a high level, and had scores for the quality of perception concerning knowledge and support given by nurses at a moderate level. When relationships were analyzed by using Pearson's correlation coefficient ,it was found that caregiving self efficacy of the caregivers was negatively related to perceived caregiving burden, with statistical significance ($r=-0.266$, $p<.006$) while receiving knowledge and support from nurses was not significantly related to perceived caregiving burden .05 ($r=0.035$, $p=0.72$). When path analysis was performed , it was found that caregiving efficacy directly affected perceived caregiving burden while knowledge and support receiving from nurses indirectly affected perceived caregiving burden, through caregiving self efficacy ($\beta=-0.11$). Receiving knowledge and support from nurses directly affected caregiving self efficacy ($\beta=0.411$, $p<.001$). Findings suggest that nurses should arrange suitable activities to promote caregiving self efficacy in caregivers. Knowledge and support given by nurse will in turn reduce perceived caregiving burden in caregivers.

Copyright by Mahidol University